

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20242/2023
08.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., чији је пуномоћник Божидар Лековић, адвокат из ..., против тужених ВВ и ГГ, оба из ..., чији је пуномоћник Војислав Станарчић, адвокат из ... и ДД из ..., чији је пуномоћник Миодраг Рибарић, адвокат из ..., ради својине, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 713/22 од 24.01.2023. године, у седници одржаној 08.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 713/22 од 24.01.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П 8087/20 од 20.05.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужилаца и утврђено према туженом ВВ из ... да $\frac{1}{2}$ од кат.парц. бр. ..., њива пете класе, површине 0,8505 ха и $\frac{1}{2}$ на постојећем уделу од $\frac{1}{2}$ на кат.парц. бр. .. шума четврте класе, површине 072,32 ха, уписане у листу непокретности бр. .. КО ... према туженом ГГ (у пресудама погрешно означено ВВ, што ће нижестепени судови исправити у смислу члана 362. ЗПП) из ..., ДД из ... да $\frac{1}{2}$ постојећег удела од 5282/5532 на кп.бр. ..., њива пете класе од 0,55,32 ха, уписано у листу непокретности .. КО Крагујевац представља имовину сада пок. ЂЂ стечено у брачној заједници са сада пок. ЕЕ, бившем из ..., тако да ове непокретности представљају заоставштину пок. ЂЂ у односу на коју се има применити законски ред наслеђивања, а што су тужени дужни признати и трпети последице овог утврђења у року од 15 дана по правноснажности пресуде. Ставом другим изреке, утврђено је према туженом ВВ да су тужиоци АА и ББ по основу наслеђа иза смрти своје бабе, сада пок. ЂЂ, а по праву представљања иза смрти свога оца сада пок. ЖЖ, бив. из ..., власници на укупном обиму удела од $\frac{1}{4}$ на непокретности које представљају заоставштину сада пок. ЂЂ и које су наведене у ставу првом изреке првостепене пресуде, што су тужени дужни признати и трпети да тужиоци на основу те пресуде ово своје право на наведеним непокретностима упишу код надлежне службе за катастар непокретности, као и свим другим јавним књигама у року од 15 дана. Ставом трећим изреке, одбијен је део тужбеног захтева тужилаца за удео досуђеног у изреци пресуде под 1. на

непокретности означеној као к.п.бр. .. КО ..., па до потраживаног укупног удела од 1/2 , као и у делу којим су тражили да се према туженом ДД утврди да је половина удела на утврђеном уделу од 5282/5532 на к.п. бр. .. -њива пете класе, површине 55,32 ара, уписане у лн број .. КО Крагујевац 2, представља имовину сада пок. ЂЂ по основу стицања у браку са сада пок. ЕЕ, бившим из ..., те да су тужиоци по основу права представљања свог оца сада пок. ЖЖ, бив. из ... постали сувласници са укупним обимом удела од ¼ на утврђеном делу од ½ од постојећег удела од 5282/5532 на к.п. бр. ..-њива пете класе, површине 0.55,32 ха, уписане у лн бр. ... КО Крагујевац 2, а што су тужени дужни признати и трпети, да тужиоци ово своје право упише код надлежне службе за катастар непокретности. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужиоци да првотуженом и друготуженом солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 251.850,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 713/22 од 24.01.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Крагујевцу П 8087/20 од 20.05.2021. године у ставовима првом, другом и четвртном, тако што је одбијен тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се утврди према туженом ВВ из .. да је ½ од од кат.парц. бр. ..., њива пете класе, површине 0,8505 ха и ½ на постојећем делу од ½ на кат.парц. бр. .. шума четврте класе, површине 072,32 ха, уписане у листу непокретности бр. .. КО ..., а према туженом ВВ из ... да је ½ постојећег удела од 5282/5532 на к.п.бр. ..., њива пете класе од 0,55,32 ха, уписано у листу непокретности .. КО Крагујевац представља имовину сада пок. ЂЂ стечено у брачној заједници са сада пок. ЕЕ, бившем из ..., тако да ове непокретности представљају заоставштину пок. ЂЂ у односу на коју се има применити законски ред наслеђивања, а што су тужени дужни признати и трпети и последице овог утврђења у року од 15 дана по правноснажности пресуде, као неоснован. Одбијен је тужбени захтев тужилаца да се утврди према туженом ВВ да су тужиоци по основу наследства иза смрти своје бабе, сада пок. ЂЂ, а по праву представљања иза смрти свога оца, пок. ЖЖ, бив. из ..., власници са укупним обимом удела од ¼ на непокретностима које представљају заоставштину сада пок. ЂЂ и које су наведене у ставу првом изреке, те да су тужени дужни признати и трпети да се тужиоци на наведеним непокретностима упишу код надлежне службе за катастар непокретности као и другим јавним књигама, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезани су тужиоци да туженма ВВ и ГГ на име трошкова парничног поступка солидарно исплати износ од 208.050,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Нису учињене ни друге битне повреде поступка, нити се на исте ревизијским наводима

посебно указује. Погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање није основ за изјављивање ревизије.

Према утврђеном чињеничном стању, сада пок. ЂЂ која је умрла 1978. године и њен сада покојни супруг ЕЕ који је умро 1997. године имали су у браку четворо деце и то: три кћери – ЗЗ, ИИ и ЈЈ и сина ЖЖ. Овде тужени ВВ и ГГ су синови ИИ која је закључила уговор о доживотном издржавању са сада пок. ЕЕ као примаоцем издржавања. ЖЖ, син оставиоца ЕЕ је у међувремену умро, а његови наследници су овде тужиоци АА и ББ (син и ћерка пок. ЖЖ). Према листу непокретности број .. КО ..., кат.парц. .. и к.п. ..., као власник уписан је ВВ, док је на кат.парц. ..-уписан тужени ГГ. Тужени ДД уписан је са уделом од 250/5532 на кат.парц. .. . Уговор који је ћерка покојног ЕЕ као давалац издржавања закључила са својим оцем ЕЕ, оверен је пред Општинским судом у Крагујевцу под ЗР 68/89 од 24.01.2989. године. По назначеном уговору за пружене услуге издржавања, давалац издржавања, ИИ је добила у својину и спорне кат.парц. .. к.п. .. и 61 .. КО ..., једну кућу са два оделења са подрумом, једну кућу од три оделења – млеку, качару, кош, амбар и запрежна кола. Решењем Општинског суда у Крагујевцу О 732/97 од 16.10.1997. године обустављен је поступак расправљања заоставштине иза смрти пок. ЕЕ, обзиром да је уговором о доживотном издржавању своју имовину оставио ћерки ИИ из Син покојног ЕЕ, ЖЖ је умро ...1997. године, а његова заоставштина расправљена је решењем Општинског суда у Крагујевцу О 1317/97 од 04.11.1997. године и за наследнике оглашени на основу закона тужиоци, овде АА са уделом од 2/3, ћерка ББ са уделом од 1/3. ИИ је, након што је постала власник имовине коју је добила путем уговора о доживотном издржавању, исту поклонила овде туженима.

При овако утврђеном чињеничном стању, имајући у виду чињеницу да је покојна ЂЂ живела у заједници са ЕЕ који је закључио уговор о доживотном издржавању, иста је допринела стицању у заједници, то је делимично усвојио тужбени захтев тужилаца и утврдио да имовину пок. ЂЂ која је стечена у брачној заједници са сада пок. ЕЕ чине спорне непокретности, тј. представљају њену заоставштину у делу од ½ и то кат.парц. .. и кат. парц. .. КО ..., као и ½ од постојећег удела од 5282/5532 од кат.парц. ..., те да су тужиоци власници по основу наслеђа иза смрти своје бабе сада пок. ЂЂ назначених непокретности са по ¼, док је у преосталом делу тужбени захтев одбијен као неоснован, као и део тужбеног захтева у односу на ДД.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужилаца. Ово из разлога што тужбом као странке нису обухваћени наследници ЗЗ и ЈЈ као правних следбеника пок. ЕЕ и пок. ЂЂ. Одредбом члана 211. став 1. и 2. ЗПП прописано је да нужност у парничарству постоји ако по закону или због природе правног односа тужбом морају да се обухвате сва лица која су учесници материјално-правног односа. Уколико сва лица нису обухваћена тужбом као странке, прописано је да ће суд да одбије тужбени захтев као неоснован. Закључује да је процесна легитимација одраз грађанско-правног односа странке према предмету спора, па је за утврђивање процесне легитимације меродавно грађанско право. На процесну легитимацију суд пази по службеној дужности, па су у случају недостатка било активне, било пасивне легитимације, о захтеву одлучује мериторно и то тако што се тужбени захтев одбија као неоснован пресудом, што значи да се о таквом приговору одлучује у склопу одлуке о тужбеном захтеву. Како је било неопходно да се тужбом обухвате сва лица која су правни следбеници сада пок. ЂЂ, јер се ради о нужном

супарничарству у којој ситуацији се јединствена одлука мора донети према свим супарничарима – правним следбеницима сада пок. ЂЂ, то је на основу члана 394. став 1. ЗПП преиначена првостепена одлука и одбијен тужбени захтев, обзиром да легитимација на страни тужених није потпуна.

По оцени Врховног суда, правилна је одлука другостепеног суда. Тужбеним захтевом је тражено да се утврди право својине по основу стицања у заједници коју је стекла пок. ЂЂ у заједници са својим пок. супругом ЕЕ, односно да се утврди да су тужиоци наследници у одређеној квоти иза имовине коју је пок. ЂЂ стекла у заједници. У таквим случајевима, тужбом се морају обухватити сва лица која су учесници материјално-правног односа. Пок. ЂЂ и ЕЕ су имали три ћерке и једног сина, а тужбом нису обухваћени наследници ЗЗ и ЈЈ. Произлази да у смислу члана 211. ЗПП у овом случају постоји нужно супарничарство, с обзиром да се због природе правилног односа тужбом морају обухватити сва лица која су учесници материјално-правног односа. Стога је правилно поступио другостепени суд када је сходно одредби члана 94. став 1. тачка 4. ЗПП преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев. О недостатку активне и пасивне легитимације суд води рачуна по службеној дужности и у таквим случајевима одлучује се у склопу одлуке о тужбеном захтеву. За подношење тужбе са оваквим тужбеним захтевом било је неопходно да тужбом буду обухваћена сва лица која су правни следбеници сада пок. ЂЂ и ЕЕ, јер се ради о нужном супарничарству, у којој ситуацији се јединствена одлука мора донети према свим супарничарима – правним следбеницима наведених лица. Јединствени супарничари чине процесну заједницу, а необухватање свих нужних јединствених супарничара тужбеним захтевом има за последицу одбијање тужбеног захтева.

Не могу се прихватити наводи из ревизије да постоји потпуна пасивна легитимација, из разлога што су ЗЗ и ЈЈ умрле, а нису оставиле потомства, јер те чињенице тужиоци у току поступка нису истакли, нити су приложили доказе на истинитост тих навода. Није приложен извод из Матичне књиге умрлих за назначена лица, нити било који други доказ који би указивао на околност да исте особе нису имале потомство.

Правилна је одлука другостепеног суда у односу на трошкове поступка.

На основу свега изнетог, применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**